

Nicolai Jonges Københavns beskrivelse, den hidtil utrykte part,

København 1945

Skrevet i slutningen af 1780'erne

Her gengivet siderne 71-86 med dokumenter omhandlende fastlæggelse af Trinitatis sogn 1660-1686

Scannet november 2005 af Jesper Vang Hansen

ANHANG TIL DETTE SYVENDE KAPITEL,

indeholdende følgende originale og authentique Documenter, hvilke anføres in extenso, dels for at give den gunstige Læser Efterretning om Trinitatis Kirkes Sogns Opkomst, og om dets længe i mange Aar omtvistede Sogne-Skiæl; deels og for at give Læseren tillige en Oplysning om Stadens Bebyggelse og dens Udvidelse paa den Tiid.

I. Kong Friderik den Tredies Befaling om Trinitatis Kirke-Sogn, dateret 14. Junyi 1660.

Vi FRIDERICH DEN TREDIE, med Guds Naade Danmarchis, Norgis, Vendis och Gothes Konning, Hertug udi Schleswig, Holsten, Stormarn och Dytlnarsclien, Grefve udi Oldenborig och Delmenhorst, gjør Alle vitterlig: At eftersom Woris elskelig kiere Herr Fader, salig och høyloflig Ihukommelse Kong Christian den Fjerde hafver ladit Gud den allerhøyeste til Ære fundere en Kierche, som heder Heil. Trefoldigheds Kierche; saa ville Vi naadigst, at alle de Huuse og Gaarde (som tilforn ere forordnede til den runde Sanct Annæ Kierche) som ikke allerede til andre Kiercher ere lagde, saavelsom alle dem, Vi der sanunestæds Bygge-Pladtzer forundt hafver eller herefter forundendis vorder, enten de allerede derpaa bygt hafver eller herefter byggendis vorder, skal holde forn: t Hell. Trefoldigheds Kierche for deris rette ordinaire Sogne-Kierche med alt, hvis ministerio och Kierchen ved-kommende er efter Ordinantzen, hvad Slags Folk de och monne vere. Hvorefter alle och enhver som vedkommer, sig hafver at rette. Gifvit paa Vort Zlot Kiøbenhafn den 14. Juny 1660

under Vort Zignet

Friderich.

/Erich Krag

Underdanigst læst paa Consistorio den 22. Juny Anno 1660.

Underdanigst læst paa Kiøbenhaffns Byeting Mandagen den 25. Juny .1660.

II. Kong Friderich den Tredies Ordre til fire Commissarier, som skulle beskikke Trinitatis Kirke-Sogns Skiel ved en Commissions-Forretning, dateret den 18. Juny 1661.

FRIDERICUS TERTIUS til HENNING QUIDTZOW, JENS RODSTEEN, Borgemester PEDER PEDERSEN oeh Raadmand CLAUS RAUN.

Vor Gunst tilforn: Eftersom nogen Irring og Tvistighed sig skal begifve anlangende ofven bemelte Voris Anordnings egentlige Udtydning, hvad Meenighed Heil. Trefoldigheds Klerke egentlig specialiter bør tillagt at være og Os elskelige hederlige och høylærde Rector og Professores som jus Patronatus til Kierken naadigst forundt er, nu allerunderdanigst hos Os ladet anholde og begiere, at fornemte Kierche en Meenighed maatte forordnis og tilleggis af hvis Huuse og Gaarde, som siden sidste Stadens Forvidning formedelst de nye Volde ere bygte eller herefter byggendis vorder paa de Pladzer inden de nye Volde, formodendis saadant de andre Sogner her sammestæds ei til nogen Skade og Afbrek skal kunde geraade, eftersom Vi erfore samme Huuse og Gaarder ey nogle andre visse Sogner være tillagt, nemlig fra gamle Nørre-Port begynt paa Christen Jensen Slagters ny Gaard indtil gammel Øster-Port og fra gl. Øster-Port begyndende fra Staldmester Merlings Gaard, hvis som er paa den venstre Haand langs ud indtil det første Hiørne af de nye Boder, som vender sig ud imod St. Annæ Rotundæ Kirkegaard, desligeste fra samme Hiørne lige ud til Quitzows Bolværk og fra samme Bolværk indtil gl. Nørre-Port med alt, hvis inden forskrevne Steder er begreben, samt Hs. Maj:t Haufve og Rosenborig, som tilforn laae til den Nye Kierche uden Nørreport. Thi er Vor naadigste Befaling, at I bemælte Aastæders Situation med Fliid erkyndiger og derefter med allerforderligste en fuldkommen skriftlig Relation under Eders Hænder eller Zigneter gifver, at til forbemelte Hell. Trefoldigheds Kierche begierte Pladzer og Vaaninger kand samme Kirke uden andre Kirkers i Staden Præjuditz og Skade tillegges og til en Menighed forordnes, eftersom Vor forrige udgifne Brevs Meening og Intention gifvit er. Hafniæ den 18. Juny 1661. Friderich.

III. Consistorii Erklæring paa Præsternes til Hell. Trefoldigheds Kirke deres Supplication til Kongen.

Saasom vi underdanigst hafver bekommit Hs. Kongl. Maj:ts naadigste Befaling, at vi paa Præsternis allerunderdanigste Supplication til Hellig Trefoldigheds Kierche os vnderdanigst skulle erklære angaaendis de Huuse, Gaarde og Byggestæder, Hs. Kongl. Maj:t naadigst til bemelte Kierche lagt hafver, hvilchen naadigst Tillæg de udi største Underdanighed supplicere om at maatte blifve verchstillet, da er derpaa voris allerunderdanigste Svar, at efterat Hs. Kongl. Maj:ts allernaadigst hafde Aar 1660 den 14. Juny benaadiget bemelte Hell. Trefoldigheds Kierche med alle de Huuse og Gaarde, som tilforn vare forordnede til den runde St. Annæ Kierehe og ei allerede til andre Kiercher vare lagde, samt og med alle de Bygge-Platzer, som Hs. Maj:t allerede forundt havde eller herefter naadigst forunde vilde. Da efterat nogen Irring forefalt angaaende samme naadigste Anordnings egentlige Udtydning, hafver Hs. Kongl. Maj:t den 18. Juny 1661 naadigst forordnet fire Commissarier, der skulle paa Aastæderne møde og efter deres Situation og Beskaffenhed

erkyndige sig om de Huuse og Pladzer fra gammel Nørre-Port be-gyndende paa Christen Jensen Slagters nye Gaard indtil gammel Østerport, og siden fra gammel østerport, begyndende fra Staldmester Merlings Gaard, hvis som er paa den venstre Haand langs ud indtil det første Hiørne af de nye Boder, som vender sig ud mod Annæ Rotundæ Kierchegaard, desligeste fra samme Hiørne lige ud til Quitzows Bolværch, och fra samme Bolverch indtil gamle Nørre-Port igien med alt, hvis inden forskrefne Stæder er begrebit, saasom Hs. Maj:ts Hafue og Rosenborig, som tilforn hafver ligget til den Nye Kierche uden Nørre-Port, foruden andre Kierchers her udi Staden Præjudice og Skade kunde Hell. Trefoldig-heds Kirche tilleggis og efter høyeste bemelte Hs. Kongel. Maj:ts forrige udgifne Brefs naadigste Meening og Intention kunde til een Meenighed forordnis, og saa-frembt det Hs. Maj:t endnu naadigst maatte behage, at bemelte Commissariorum underdanigste Forretning efter før andragen Byens Afdeeling maatte udi Verch stillis; forhaabe vi underdanigst, at ved den Meenigheds Tilleg fieh baade Kierchen, som dagligen udkrefver store Penge til sin Bygnings Conservation, saa og Præsterne, der ellers hafver ringe Indkomster, nogen Hielp og Undsetning. Og henstiller vi denne voris underdanigste Erklæring udi Hs. Kongl. Maj:ts høye Naade, og for-blifver udi største Underdanighed Hs. Kongl. Maj: ts allerunderdanigste Tienere og tro Undersaattere. Kiøbenhafn den 4. July 1661.

Rector og Professores.

Videre herom og i lige Meening havde Rector og Professores allerunderdanigst erklæret Aaret tilforn den 19. May 1660.

IV. Derpaa fulgte en anden Kongelig Befaling af 14. July 1661, at HANS PEDERSEN KLEJEN og NIELS AAGESEN skulle være i Stæders for Borgemester PEDER PEDERSEN og CLAUS RAFN, eftersom fornævnte Borgemester og Raadmand med deres Collegis vare interesserede med udi en Raadstue-Dom at forhværve.

Endnu fulgte den tredie Kongelig Befaling, af 15. July 1661, at CASPAR GROTTE, PEDER JAKOBSEN, PEDER JUEL og DITMAR BØFKEN skulle indtræde i samme Com-mission.

Efterat Kong Friderich den Tredie havde oprettet Trinitatis Kirke en Meenig-hed, saa haver Vor Frue og Nicolai Kirkes Præster og Betientere Tid efter anden draget til dennem samme Trinitatis i Naade tillagde Meenighed, saa at omsider uden Byen ei var meere tilbage end Rafns-Borrig og omsider Vibens-Huus, og her inden Voldene afg. Marcus Garvers Huus, Niels Destillerers og Mads Sørensens Gaarde. Og efterat disse tvende Kirkers Betientere siden Aar 1660 indtil Aar 1681 havde haft Trinitatis Kirke-Betienteres Brød saasom (efter deres Meening) i rolig Hævd at nyde af det øvrige og det efter store Venners Biefald, hvilket af Acterne fornem-mes, saa haver Trinitatis Præster og Betientere resolveret herpaa at klage og sup-plicere, hvorpaa Kong Christian den Femte lod sig Sagen i Naade være angelegen.

V. Sogne-Præstens Hr. Jens Justesens og Kapellanens Hr. Povel Andersens ved Trinitatis Kirke deres Supplique til Kongen af 25. Novembr. 1681.

Stormægtigste, høybaarne Herre, allernaadigste Arfve-Konge, vorde Naade og Barmhertighed overflødig til langvarig og lyksalig Regiment, samt ynskelig Vel-stand her og ævindeligt af Gud i Christo Jesu, Vor Herre.

Eftersom Hs. Kongl, Maj:ts Hr. Fader, salig af Ihukommelse høylofligt, lod sit aabne Bref udgaae 1660 den 14. Juny, at alle de Huuse og Gaarde, som vare for-ordnede til den runde St. Annæ Kirke og iche allerede lagte til andre Kircher, saavel som alle dennem, som sammestæds Byggepladzer da vare forundte eller der-efter forundt vurder, enten de paa samme Plads bygt hafde eller derefter byggendis vorder, skulle holde Hellig Trefoldigheds Kirke for deres rette ordinarij Sogne-kirche, hvis Ministerio og Kirchen vidkommer, i hvad Slags Folch de og monne være. Och som vi hidindtil samme Kongel. Breff og allernaadigste Villies Effect ag Frugt ey hafver nydit, da er vi underdanigst bedendes, at det Hs. Kongel. Maj:t allernaadigst maatte behage, at nogle magtte forordnis, som efter Hs. Kongel. Mt:s Hr. Faders Breff og naadigste Villie Pladzerne kunde udviise, paa det at den Dis-orden, som nogle foraarsager hverken at svare til den ene eller anden Kirke, men nu løber til den eene nu til den anden Kirke, kunde afskaffes, saa og at vi, som tiener til Hell. Trefoldigheds Kirke, kunde og nyde nogen Liffs-Middel. Vi venter i dybeste Underdanighed Hs. Kongel. Maj:ts allernaadigste Svar og Hs. Kongel. Maj:ts og Kongl. Arfvehuus den barmhertige Guds trygge Besldermelse til al Vel-signelse troligt befaligt. Hs. M : s pligtskyldigste Arfve-Undersaatter og tro Forbe-dere, Tienere ved Trinitatis Kirke. Kiøbenhafn 25. Novembr. 1681.

JENS JUSTESEN. POVEL ANDERSEN.

VI. Kong Christian den Femtes Reskript til 7. Commissarier at forfatte en Specification over de Gader og Pladser, som til Trinitatis Kirke skulle henhøre

og svare. CHRUSTIANYJS QUINTUS etc. til ALBERT GYLDENSPARRE, BARTHOLOMÆUS JENSEN, DOCT. CHRISTIAN NOLO, DOCT. COSMUS BORNEMANN, PETER MOTFELD, PEDER MUNCK og ANDERS RASMUSSEN. Vor Naade tilforn !

Eftersom Præsterne til Trinitatis Kirke her udi Vores Kongel. Residenz-Stad Kiøbenhafn for Os allerunderdanigst hafver ladet andrage, hvorledes den af Vores elskelige kiære Hr. Fader, sal. og høy-lofligt Ihukommelse Friderico Tertio, Anno 1660 den 14. Juny allernaadigst udgangne og publiceret Befaling, hvoraf Eder herhos rigtig Gienpart skikkes, anlangendes, at alle de Huuse og Gaarder, som tilforn vare forordnede til den runde St. Annæ Kirke, saa ei til andre Kirker ere lagde, saavel som alle dem, der sammestæds Bygge-Pladser forundt ere eller herefter forundt vorder; enten de allerede derpaa bygget hafver eller herefter byggendis vorder, skulle holde fornævnte Trinitatis Kirke for deres rette ordinaire Sogne-Kirke med alt, hvis Ministerio og Kirken efter Ordi-nantzen vedkommer, ikke til nogen virkelig Effect er kommen, da er Vores aller-naadigste Villie og Befaling, at I ufortøvet Eder om de fornævnte Pladsers og Gaarders Leilighed erkynder, deraf en rigtig Specification under Eders Hænder og Zigneter til Vores videre allernaadigst

Ratification inden dette Aars Udgang for-fatter paa de Gaarde og Pladser, som endefigen til bemelte Trinitatis Kirke henhøre og svare skulle. Dermed skeer Vor Villie etc. CHRISTIAN R.

VII. Derpaa fulgte fornævnte Commissariers Forretning saa lydende:

Efter allerunderdanigst uforgribelige Forslage har man fornummet, at Trinitatis Kirke kunde allerunderdanigst til en Meenighed vorde tillagt efterskrefne Districter, nemlig Gothisgaden, begyndende fra Kongens Torfv ved Assessor Gieses og Hans Tess Grynmaalers Hiørnehuus, som de tvende sorte Prikker anviiser, og saa lige langs ud til imod Volden. Adelgaden paa begge Sider. Borgegaden ligesaa paa begge Sider. Begge Gader lige ud fra Gothersgades til imod de nye Boder med de derudi befindende Tvergader, samt Prinzens Gade fra Borregaden til Adelgaden. Hs. Kongl. Maj:ts Hafue Rosenborrig og al den District fra Gotthersgadens Hiørne lige langs ud til forbi Østerport og de nye Boder indtil Nye Kongens Gades Hiørne med alle de under bemelte District befundne bygte og ubebygte Pladser, der under Klerkegaden paa begge Sider samt Materialgaden er med begreben, Particulair tilhørende, dog excepte de nye Boder, som henhøre til Holmens Meenighed. Rosenborrig-Gaden den halfve Deel paa begge Sider, nemlig fra Hiørnet af Tornebuskgaden paa den ene Side og fra St. Gertrudstræde paa den anden Side lige ud til Gothersgaden. Af Voldgaden nemlig fra Gotthersgadens Hiørne imod Volden langs ud til imod Nørre-Port til paa Hiørnet af Tornebuskgaden og den ene Side af Tornebuskgaden langs ud ad til Rosenborggaden.

VIII. Men imod disse Conimissariers uforgribelige Forslag blev af Trinitatis Præster protesteret og viist, hvor forgribelig denne Commissariernes Forretning var. Præsternes Supplique til Kongen derom var denne:

For Ds. K. Maj:t have vi fattige Præster til Trinitatis Kirke endnu paa det aller-underdanigste at andrage, hvorledes Eders Kongl. Maj:ts Hr. Fader, sal. og Ihu-kommelse høyloflig Kong Friderik, ved hands aabne Bref 1660 den 14. July hafver allernaadigst vitterlig giort, at Trinitatis Kirke skulle være en Sogne-Kirke og der tillagt alle de Pladser og Gaarde, som til andre Sogner ei vare lagde, siden Byens sidste Forviidning. Mag. Erik Torm, Præst og Proust til Vor Frue Kirke gjorde Irring herimod, søgte Raadstuen og erlanget Dom, at en Del af de Gaarde og Pladser, som aldrig tilforn havde været lagt til nogen Kirke her i Staden, skulle lægges til Vor Frue Kirke. Paa vores allerunderdanigste Supplication herom blev Rector og Professores allernaadigst anbefalet deres Erklæring at giøre, hvorpaa Eders Kongl. Maj:ts sal. Hr. Faders Breif til 4 Commissarier 1661 den 18. July, dernæst den 14. og 15. July til fieere i Naade følgede. Og som fornævnte Commissarier ingen Middel vides at skal have funden Vor Frue Kirke og dens Præster efter den erlan-gede Raadstue-Dom med at tiene, i Henseende den stredet imod Eders Konges. Maj:ts sal. Hr. Faders Breifve og Consistorii Erklæring, skal de hofve ladet deres sandfærdige Relation med dennem, nu alle døde, hendøe. Vores forpolte og i saa mange Aar jo længer jo meere betagen Lifvis-Middel hafver paa nye aarsaget os omrørte Sag for Eders Kongl. Maj:t paa det allerunderdanigste at

andrage, da Eders Kongl. Maj:ts afvigte 3. Decembr. allernaadigst anbefalet Commissarierne om denne Sag deres allerunderdanigste Relation at giøre. Fornævnte deres Relation siges en Deel deraf at være grundet paa bemelte Raadstue-Dam og derved vil hafve os fravendt Voldgaden, Frideriksborrig-Gaden og Rosenborrig-Gaden uagtet at samme Dom rees casset først ved Eders Kongl. Maj:ts Hr. Faders Bref 1660 den 14. Juny, dernæst ved høyst bemelte den sal. Konges andet Bref, dateret 18. Juny 1661, hvorudi findes indført Rectors og Professorernes Erklæring med Befaling til Commissarier, som udtrykkeligen mælder om samme Gaders Pladser. For det tredie er Dommen nu over 20 Aar ikke exequeret, vi ei heller derfor stævnet; imidlertid en Deel af fornævnte Pladsers Paavaanere efter høyst-bemelte Eders sal. Hr. Faders Breffve hafver søgt Trinitatis Kirke og der uhin-dret ladet dennem til Dato inden og uden Kirken med Ordet og Sakramenterne af os betiene og deres Stolestader til Kirken betalt. Det, som fornævnte Commis-sarier vil hafve Trinitatis Kirke og os fattige Præster tillagt, siges at være den halve Gottisgade paa den ene Side bygget, Adel- og Borregaden, hvilke 21f2 Gader nogen-ledes bygget efter Commissarie Meening skulle bestaae af 300 Familier, beroer mestendeel af Huusarme, Soldatere,. fattige Seiiingsfolk, kongelige Betientere, som søger Holmens Kirke, endog Tydske, som søge den Meenighed, saa i fornefnste Gader tvifles paa at skulle findes 30 Huse, som skal kunde betale Kirken deres Stolestader, mindre giøre Kirkens Tienere nogen Hielp til Underholdning. Uden Østerport siges og at fornævnte Commissarier os skal have fraerklæret Staldmester Merlings Plads, som Secretair Giese nu beboer og Ny Kongens Gade, som og er imod den sal. Herres, høyloflig Hukommelse, hans Commissions Breffve og Consistorii Erklæ-ring. Det som vi fattige Præster til Trinitatis Kirke i dybeste Underdanighed aller-naadigst af Eders Kongl. Maj:t ervarter, er, at Eders Kongl. Maj: t af Høykongel. Mildhed og Naade til varis Lifs Ophold vil forunde os at nyde Eders Kongl. Maj:ts Hr. Faders Breff af Dato 18. Juny 1661, hvorudi Professorernes Erklæring er indført, som er paa de Pladser fra gammel Nørre-Port beliggende paa Christen Jensen Slagters Gaard af Voldgaden, Frideriksborrig- og Rosenborrig-Gaden, Gottisgaden, Adelgaden og Borregaden, Staldmester Merlings Gaard, saa og Kongens Nye Gade til Qvitzous Bolværk, og derfra omkring igien til gammel Nørre-Port, med hvis derudi inden er begreben og paa de gamle Voldes opgravede Pladser bygget er med Blegdammen. f den naadig Henseende derforuden at være tilbage Kongens Torvegade, Norrigsgade, Store og Uden Strandstræder og Canal-Gaden med flere, som ere de beste Pladser, som skal være lagte til den runde St. Annæ Kirke og ei endnu til andre Kirker lagde. Saadan Kongel. Naade og Mildhed imod os fattige Præster til Brød og Lifs-Middel at nyde vil Gud belønne, etc. etc. Kiøbenhavn den 19. January 1682. JENS JUSTESEN BERG. POVEL ANDERSEN.

IX. Herpaa fulgte en nye Befaling fra Hs. Kongl. Maj: t til andre Commis-sarier:

CHRISTIANUS QVINTUS etc. til ALBERT GYLDENSPARRE, BARTHOLOMÆUS JENSEN, Doct.
CHRISTIAN NOLD, Doct. COSMUS BORNEMANN, PEDER MOTFELD, PEDER MUNCK

og ANDERS RASMUSSEN. Vor Naade tilforn ! Eftersom Præsterne til Trefoldigheds Kirke her i Vores Kongi. Residentzstad Kiøbenhavn for Os allerunderdanigst hafver ladet andrage, hvorledes ved den Forretning, som I efter Vores den 3. Decbr. udi vest forleden Aar 1681 til Eder udgangne Bref gjort

hafver, anlangende hvis Pladser og Gaarde til Trefoldigheds Kirkes Meenighed høre og svare skulle, ikke udi alt saa nøye skal være udi Agt tagen, som de formener billigen skee burde, da have Vi herforuden efter videre allerunderdanigst Ansøgning og Begjæring yder-meere til Commissarier allernaadigst forordnet Os elskelige HENRIC SPAN etc., GOTFRED HOFMAN etc., Mag. JØRGEN EILERSEN, OLUF RØMER Og VALDEMAR BLINCK

samme Commission tilligemed Eder paa nye igien at foretage. Thi er Vores aller-naadigste Villie og Befaling, at I samtlig rætter Eders Lejlighed efter Eder iglen paa forskrevne Aastæder at begive, bemelte Huuse og Pladser paa ny flittig at grandske, eftersee og specificere, hvorvit deraf til fornævnte Kirke og dens Betien-teres Underholdning med Billighed endeligen kand og bør erlægges. Og saadan Eders Forretning under Eders Hænder og Zigneter samtligen til videre Vores aller-naadigste Ratification inden nærværende Maanedes Udgang forsvarligen fra Eder beskreven at give. Dermed skeer Vor Villie etc. Hafniæ 11. Marty 1682.

CHRISTIAN R.

X. Den Kongel. Ordre til de nye andordnede Commissarier at træde sammen med de forhen beskikkede Commissarier :

CISRIANUS QUINTUS etc. til HENRIC SPAN, GOTTFRED HOFMANN, Mag. JØRGEN EILERSEN, OLUF RØMER og WOLDEMAR BLINCK. Vor Naade tilfor! Eftersom Os elskelig ALBERT GYLDENSPARRE, BARTHOLOMEUS JENSEN, Doct. CHRISTIAN NOLD, COSMUS BORNEMAN, PEDER MOTFELD, item PEDER MUNCK og ANDERS RASMUSSEN,

Indvaanere her i Vores Kongl. Residenz-Stad Kiøbenhavn, den 3. Decembr. udi vest forleden Aar 1681 haver bekommet Vores allernaadigste Befaling, at de skulle sig erkyndige om de Pladser og Gaarde, som til Trefoldigheds Kirke henhøre og svare skulle med videre etc., som af hosføyede Copie kand sees og erfares. Da som deres skriftlige Forretning derom allerede overgivet er, og Præsterne til fornævnte Trefoldigheds Kirke sig derover for Os allerunderdanigst besværges, formeenendes at det ey udi alt ved samme Forretning er saa nøye iagttagen som de formeener billigen skee burde, er Vores allernaadigste Villie og Befaling, at I rætter Eders Lejlighed efter, Eder tilligemed forskrefne forrige anordnede Gommissarier, som iligemaade Vores allernaadigste Ordre heroin atter bekommet hafver, igien paa forskrefne Aastæder begiver, hvor I da samtlige bernælte Huse og Pladser paa ny flittig haver at grandske, eftersee og specificere, hvorvit deraf til fornævnte Kirke og dens Betienteres Underholdning med Billighed endeligen kand og bør at lægges. Og saadan Eders Forretning under Eders Hænder og Zigneter samtiigen til videre Vores allernaadigste Ratification inden nærværende Marty Maanedes Udgang for-svarligen fra Eder beskreven at give. Dermed skeer Vor Villie etc. Kiøbenhafn den i 11. Marty 1682.

CHRISTIAN R.

Disse nye Commissarier samlede nogle Gange i Trinitatis Kirke med de forrige Commissarier, men bleve dem gandske imod, og derfor overgave de til Kongen deres forskellige Meening. Thi deres Meening var, at de klagende Præster ved Trinitatis Kirke havde Rætt til at paastaae Kong Christian den Fierdes Foundation, som af Kong Friderich III var confirmeret til Beste for Trinitatis Kirke.

XI. Præsternes Memorial til de samtlige Commissarier:

Til de velb. høvyiise og høvyagtbare Commissarier, som af Hs. Kongl. Maj: t Vores allernaadigste Arve-Konge afvigte i x. Marty er anbefalet at eftersee de Stæder, Huuse og Pladser, som til Trinitatis Kirke og dens Betienteres Underhold-ning efter Kongl. Foundation kunde lægges. Deraf befindes den første Gade paa for-nævnte Aastæder at være Voldgaden, begyndende paa Christen Slagters nye Gaard imod gammel Nørre-Port, dernæst Frideriksborig- og Rosenborig-Gade med Gottis-Gade indtil gammel Øster-Port, saavit som paa de gamle Voldes og Grafves Pladser bygt og begreben er ved Staldmester Merlings Gaard og dets Begreb, hvilket be-vises af Præsidis Consistorii, Rectors og Professorernes Erklæring Anno 1661 den 18. Judy, i Hs. K. Maj: ts Kong Friderik den Tredies Commissions Bref indført; de øvrige Gader, nemlig: Adel- og Borgegaden, Nye Kongens Gade, Norgisgade, Store og Lille Strandstræde med Canalgaden, alle paa de nye Pladser byggede, hvilket forskrevne paa det tjenstvilligste formodes, at de gode Commissarier-Herrer efter dennem i Naade medgifne Ordre anseer at vorde Trinitatis Kirke til en Mee-nighed, i den gode Betænkende høystbemelte den salig Konges Foundations-Bref saedes lyder, at alle de Huuse og Gaarde, som tilforn ere forordnede til den runde St. Annæ Kirke og ikke allerede til andre Kirker ere lagde, saavelsom alle dem, der sammesteds Byggepladser forundt vare eller herefter forundendes vorder, skulle holde fornævnte Trefoldigheds Kirke for deres rætte Sognekirke med videre. Dersom nogen til andre Kirker haver Kongelig Adkomst til noget af overskrefne Gader og Pladser eller dets gætte Tillæg, da er vores indstændige Begiæring, at saadant maa viises, hvis ikke have vi den Tillid, at omrørte vores Paastaaende efter Kongel. Fundatz og Commissioner varder for billig aneel. Med ydmygst Ansøgning, at de gode Herrer Commissarier denne vores Begiæring velmeent optager, og om nogen noget herimod kand have at objicere, vi da dets Copie maa nyde at svare paa, og siden i de gode Herrer allerunderdanigste Relation at maa vorde indført til Hs. K. Maj:ts allernaadigste Betænkende. Kiøbenhavn 16. Marty 1682.

JENS JUSTESEN.

POVEL ANDERSEN.

XII. De nye fem Commissariers H. SEANS, G. HOFØS, J. EILERSENS, O. RØMERS og W. BLINCKS til Kongen indgivne allerunderdanigste Forretning:

Saasom Eders Kongl. Maj: t allernaadigst haver befalet, at vi underskrefne, tilligemed Hr. Etats-Raad Gyldensparre og de andre forordnede Commissarier, anlangende Trefoldigheds Kirke, os skulle forsamle til at grandske og eftersee, hvad og hvorvit bemælte Kirke og dens Betientere billigen kand og bør tillægges, hvortil os allernaadigst Copie af sal. og høyløflig Ihukommelse Kong Friderici Tertii Be-faling af Dato 14. Juny 1660 samme Kirke andgaaende er meddeelt, den

allerunder-danigst at efterleve, have vi udi forbemelte Kirke med de forrige Commissarier confereret, og af det, som de haver opsat, fornummet, hvorledes de efter nærværende Stadens Tilstand haver taget deres Maal, først ved den gamle Nørre-Port paa Christen Jensens Huus, hvor sammestæds en ringe Difference imellem Vor Frue Kirkes og Trefoldigheds Sogn sig befinder, hvilken dog ved de gamle Volde og Gravernes Anviisning lettelig kand slettes, saa at Trefoldigheds Kirke tilhører Frideriksborig-Gade indtil Michel Wibes Gade, Rosenborrig-Gade, den nordeste Side, Tornebusk-Gade indtil de gamle Huuse for Vognmands-Gaden, gandske Gottersgaden indtil Assessor Gieses Huus. Derfra haver samme forrige Commissarier sig begivet til runde St. Annæ Kirke, hvis Begreb dem ei noksom haver været be-kiendt, men som den udi Kong Friderici Tertii, høyloflige Ihukommelse, Fun-dations-Brev St. Annæ Navn og Begref, som udi forrige Tider af Kong Christian den Fierde, sal, og høyloflig Ihukommelse, var funderet, runde St. Annæ Kirke at skulle kaldes, og siden af, sal. og høylofl. Ihukommelse, Kong Friderik III samme St. Annæ Kirkes Begreb Trefoldigheds Kirke er tillagt, da efter underdanigste Skyldighed samme St. Annæs Begref og dens Beskaffenhed fligtig at tage udi Agt, saa befindes den ved grundoste og Tætteste Eftersøgning udi efterfølgende Poster at bestaae, nemlig.:

Alt det haver baaret Navn og blev kaldet St. Annæ, som laae uden for den gamle Stad indtil Holmen, fra Holmen igien indtil St. Annæ Broe og videre denne Side af Toldboden indtil de nye Volde og langs ud med de samme og bestod paa de Tider udi efterfølgende Gader. Ved Holmen, hvor Hs. høye Excellences Gaard (nu Charlottenborg Slot) nu er bygt, løb samme Tid det Lille Strandstræde til den Islandske Reberbahne. Dernæst lige ud for den gamle Øster-Port var Store Strand-stræde og støtte med Reberbahnen tilsammen og strækkede sig langs den samme og bestod da udi adskillige Frugt-Hauger med nogle smaa Huuse bebygt.

Fra Holmen for begge disse Gader indtil Merlig's Huus for Kongens Gade var en Længde Huuse bygt langs med Byens Graver, hvilke Huuse, formedelst Kongens Torv nu kaldet, bleve nederbrudte.

Fra Merlig's Huus var en krum Gade, udi den yderste Ende heel breed, samme blev kaldet Breedgaden. Samme Merlig's Huus stod ligefor en Gade, som nu kaldes Nye Kongens Gade; bemælte Gade var ubebygt og bestod gandske udi Hauger med nogle smaa Huuse og Admiralens Christofer Lindenows Huus.

Fra fornævnte Merlig's Huus løb skraa til og igiennem Nye Skipperboder en gandske ubebygt Gade med idel Hauger. Atter fra forskrefne Merlig's Huus løb en Gade langs med Eders Kongl. Maj:ts Hauge, hvilken med ringe Huuse paa den ene Side var bebygt, som endnu er at sec, og havde alt dette Navn af St. Annæ. Uden for runt omkring dette, saa og de nye Boder, var en gandske øde og over-gravet Mark, hvilken da intet særdeles Navn havde.

Samme Tid vare ellers derpaa de nye Gader afstukne til at komme udi Værk, saa og nogle Huuse af de nye Boder og paa den ny Helsingørs Port begyndt at arbeides.

Item fra den gamle Nørre-Port til Voldgaden og nogle i Gottersgaden, derom det Kongl. Fundations-Brev saaledes formælder: samt alle dem, vi der sammestæds Bygge-Pladser forundet

haver eller herefter forundendes vorder, enten de allerede paabygt haver eller herefter byggendes vorder.

Iligemaade er uden for Strandstrædet endnu tilkommen de Gader ud med den nye Canal, Norges-Gade, som paa den gamle Breegade ligger, Nye Kongens Gade, som ligger paa en gammel Gade, fra Merlig's Huus igiennem de nye Boder løber.

Adelgaden, hvilken til og igiennem Eders Kongl. Maj:ts Hauge tvertover Ga-derne løber, Borgergaden, som løber imellem fornævnte gamle Gade og Eders Kongl. Maj:ts Hauge ud til de nye Boder, Rigens-Gade, som imellem Eders Kongl. Maj:ts Hauge og Helsingørs Port løber, samt gandske Gottersgaden.

Hvilke fornævnte gamle og nye Gader alle af St. Annæ haver baaret Navn, er paa St. Annes Begreb og endnu denne Dag kaldes St, Annæ Qvarteer. Alligevel den gamle Stads Sogner med de gamle Volde haver været begrændset, og man ikke fornemmer de samme noget videre haver haft eller kunde prætere, eftersom alle forskrevne Pladser og Gaarde ved det Konget. Foundations-Brev den runde St. Annæ Kirke er tillagt. Saa have vi herimod, efterat saadant, som foreskrevet staaer, udi al Sandhed befindes, ei noget kunde forrætte. Men efter sal, og høy-loflig Ihukommelses Christiani Quarti og Friderici Tertii Foundations- og Befalings-Breve samme forskrevne nye Stad med dessen Indbyggere Trefoldigheds Kirke til en Meenighed bør at henhøre, hvilket udi Eders Kongl. Maj:ts allernaadigste Villie allerunderdanigst henstilles.

HENRICH SPAN. GOTTFRIED HOFMAN.

JØRGEN EILERSEN. OLUF RØMER. WALDEMAR BLINCK.

XIII. Kong Christian den Femtes Foundations-Brev for Trinitatis Kirke.

Vi CHRISTIAN DEN FEMTE, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge etc.: Giøre alle vitterligt, at Vi efter allerunderdanigst Ansøgning og Begjæring og i allernaadigste Henseende til den slette og ringe Tilstand og Indkomst, som Hdl. Trefoldigheds Kirke i Vores Konget. Residenz-Stad Kiøbenhavn, samt dens Præster og Betientere nu nyder og haver, allernaadigst haver for got befundet denne An-ordning derom at giøre, saasom Vi og allernaadigst hermed anordner og befaler, at foruden bemælte Hell. Trefoldigheds Kirke dens Præster og Betientere af Vores elskelig kiære Hr. Fader og Forfader, sal. og høyloflig Ihukommelse, allernaadigst kand være tillagt, skal endnu efterskrevne Gader dertil være perpetueret, nemlig: 1) Voldgaden fra Nørre-Port til Vores egen Hauge inclusive, 2) Frideriksborig-Gaden, 3) Rosengaden, 4) Tornebuskgaden, 5) Gottesgade, 6) Borgegaden, 7) Adel-gaden, 8) Nye Kongens Gade, g) den nordre Side af Norgisgade, med deres Tvær-gader, saa at alle deri befindende Huuse og Gaarder saavelsom Pladser, enten de ere bebygte eller vurder, skal herefter (i hvad Slags Folk dennem endog eyer og beboer) holde og erkiende forbemælte Hellig Trefoldigheds Kirke og ingen anden for deres rætte og ordinaire Sogne-Kirke med alt, hvad Ministerio og Kirken efter Loven kand vedkomme, dog skal de nye Boder ei herved forstaaes, men at de frem-deles som hidindtil under Holmens Kirke forbliver,

hvorefter alle og enhver, som dette vedkommer, sig allerunderdanigst haver at forrætte. Og forbyde Vi alle og enhver herimod eftersom forskrevet staaer at hindre eller i nogen Maade Forfang at gjøre under Vor Hyldest og Naade. Givet paa Vort Slot Rensborg den 1. Sep-tembr. 1683. Under Vort Zignet

Christian R.

/Luxtorff.

Allerunderdanigst læst paa Consistorio den 6. Octob. 1683.

XIV. Efterat fornævnte Brev i Trinitatis Kirkes Sogn til Sognefolket i hver Mands Huns var forkyndt, og enhver en trykt Copie deraf meddeelt, gjorde Mag. Michael Henriksen, Sogne-Præst ved St. Nikolaj Kirke, Forbud paa en Tværgade af Gottersgade, liggende imellem Nye Kongens Gade og Norges-Gade, at de skulle søge Nikolaj Kirke, fordi deres Udsigt var ud til Kongens Torv. Tornebuskgaden tilegnede han sig ogsaa med Beretning, at Niels Destillerers Gaards Fortog fra Volden. og til Rosenborig-Gaden skulle efter hands Meening være Tornebusk-Gaden. Vor Frue Kirkes Præster tilholdt sig det Stykke af Voldgaden fra Bager-Kroen paa Hiørnet af Fiolstræde indtil Hiørnet af Frideriksborggaden og tilegnede sig derhos alt det, som var bygt uden for Porten fra Nørre-Port til Øster-Port indtil Havet bag Kastellet. Og som Kapellanen Hr. Poul Andersen blev kalden at gjøre en Brudevielse i Vibenshuus uden Østerport, imidlertid Sogne-Præsten Mag. Jens Justesen var ved Døden afgaaet, og Mag. ALBERT WITII, den nye Sogne-Præst, endnu ikke var indsat, da endskiønt samme Vibens-Huuses Beboere aldrig havde søgt Vor Frue Kirke i noget, som andgik Ministerium, de ey heller kiendte Vor Frue Kirkes Præster for deres Siælesørger, saa begyndte dog fornævnte Frues Kirkes Præster en Process med Hr. Poul Andersen om den Sag med haard Indstævning. Dog faldt Sagen -hen af sig selv, saasom den beroede paa et slet Fundament; men begge disse Sogne-Præster ved Frue og Nicolai Kirker begyndte at formindske Trini-tatis Sogn ligesom tilforn. For at raade Bod derpaa, gav Kong Christian den Femte følgelig Befaling til disse fire Commissarier at gjøre rigtig Sogneskial saa lydende:

XV. CHRISTIANUS QUINTUS etc. til TITUS BØLCK, OLE RØMER, HANS JENSEN STAMPE, CHRISTOPHER GROT. Vor Naade tilforn. Eftersom Vi allernaadigst fornemmer, hvorledes adskillige Irringer sig i Begyndelsen ved Trinitatis Kirke og Sognets - Indrættelse efter Vores allernaadigste derom udgivet Brev af Dato t. Septembr. 1683 iblant Præsterne her i Vores Kongel. Residenzstad Kiøbenhavn skal reise, formedelst at ey endnu noget vist Sogneskial skal vorde determineret, da er Vores allernaadigste Villie og Befaling, at i Vores Bygmester Christopher Grot til Eder tager og Eder tilligemed hannen. paa Pladserne, som efter Vores allernaadigste Brevs Lydelse til Trinitatis Kirkes Sogn egentlig skulle henhøre, begiver og Eder om alle de Irringer og Tvistigheder, som ombemælte Sogneskial og Pladser iblant Præsterne forefalder, fuldkommeligen informerer, og Os siden Eders allerunder-danigste Resolution og Betænkende til Vores videre Resolution med

forderligst skriftlig tilstiller. Dermed skeer Vor Villie, befalende Eder Gud. Skrevet paa Vort Slot Kiøbenhavn den 19. April Anno 1684.

Under Vort Zignet (L. S.) CHRISTIAN R.

XVI. Efterat nu de fornævnte Commissarier havde bekommet denne Hs. Kongs. Maj: ts Ordre, haver den henhvilet nogen Tid, indtil Borgemester Titus Bølck ved Døden er afgangen, da Politimester Assessor RASerl blev beordret af Hs. Maj:t i Titus Bølchis Stæd i Commissionen igien at indtræde, saa at denne anbefalede Sogneskæls-Commission henvilede herimod to samfulde Aar, da disse fire Commissarier først overleverede deres Forretning, hvis Beskaffenhed var, ligesom denne Protest derimod indeholder, at denne nye Commission frakiendte Trinitatis Kirke saa mange Gader, at den tabte 200 Huuse.

XVII. Fortegnelse paa de Gader og Huse, som Trinitatis Kirke efter disse fire Commissariers Madning

(a) skulle fragaae:

Norges-Gade 34 Huse, Nye Kongens Gade 114 Huse, Borge-Gade 127 Huse, Adelgaden den halve Part 54 Huse, Helsingørs-Gaden to Huse, Dronningens-Gade 31 Huse, Printzens-Gade 'g Huse, Rigens-Gade paa den ene Side 32 Huse, Gatters-Gaden 53 Huse, Frideriksborg-Gaden 15 Huse, det Stykke af Voldgaden fra Hiørnet af Fiolstræde imellem gammel og nye Nørre-Port g Huuse. Summa 498 Huse.

(b) skulle igien bekomme:

St. Giertrudstræde 26 Huse, Pusterviig 17 Huse, Kiøbmager-Gade til Klaræ-boderne 23 Huse, Aabenraae 22 Huse, Landemærke og Slippen 60 Huse, Brønd-stræder 31 Huse, Vognmager-Gaden 46 Huse, Spring-Gaden 47 Huse, Halvparten af Myntergaden 26 Huse. Summa 2g\$ Huuse.

Altsaa kommer Trinitatis Kirke til kort 200 Huuse ved saadan Bytte. Kiøbenhavn

den 13. January 1686.

XVIII. Denne Commissions-Forretning lod den Kongelige Slots-Forvalter ved

Rosenborg Slot HANS EILERTSEN KOCK sig frem for andre være høyt angelegen aller-underdanigst at foredrage Hs. Kongl. Maj:t. Disse fire oramældte Commissariers allerunderdanigste Forretning mishagede Kong Christian den Femte, af Aarsag, at i Stæder for de skulle forbedre Trinitatis Sogn, saa forringede de det paa 298 Huse og Gaarde med deres iboende Familier, hvorudover de igien bleve befalede deres Forretning til sig at tage og den paa bædre Maade at forandre, hvilket ogsaa

skeedte i det, at Adelgaden og Borgegaden paa den ene Side tilligemed Klærkegaden, Rigensgade og Blegdammene og det uden Øster-Port bygget blev af bemælte Commissarier tillagt Trinitatis Kirke til deres forrige Forretning. Da nu denne deres anden giorte Forretning blev Hs. Kongl. Maj: t allerunderdanigst leveret, saa for-bædrede Kongen den selv, i det han endnu tillagde Frideriksborg-Gaden paa den ene Side og Voldgaden imellem gamle og nye Nørre-Port, som tilforn var samme Trinitatis Kirke tillagt, og nu udi Commissionen af disse fornævnte Commissarier frataget, og derforuden af det, som Vor Frue Kirke forhen havde fulgt, benaadigede Hs. Kongl. Maj:t Trinitatis Kirke med et Stykke af Fiolstræde fra Voldgaden til Rosengaarden, saa og Rosengaarden paa den ene Side fra Fiolstræde til Pusterviig, tilligemed Mikel Wibes-Gade, hvorom den Kongelige Forordning om Sogneskiættet til Hellig Trefoldigheds Kirke, dateret Kiøbenhavn den 2. Marty Anno 1686, formælder, som følger:

XIX. Vi CHRISTIAN DEN FEMTE, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge etc. Giøre alle vitterligt, at eftersom Vi allernaadigst haver forordnet Hellig Tre-foldigheds Kirke her i Vores Kongelige Residenz-Stad Kiøbenhavn til at være en ræt Sogne-Kirke, da have Vi og nu, paa det alle de Irringer og Tvistigheder, som imellem Præsterne og om Sogneskiættet ere forefaldne, kunde ophæves og derimod god Eenighed stiftes, saa og enhver af dem vade, hvad Huuse og Pladser udi hands Sogn bør at ligge, allernaadigst for got befundet at anordne og befale, at bemælte Hellig Trefoldigheds Sogneskiæl skal herefter være og begynde : 1. fra Nørre-Port langs Rygstene[ne] af Voldgaden omkring Hiørnet af Bagernes Laugshuus og midt ind i Fiolstræde indtil Rosengaarden til Pusterviig. 2. Langs Rygstenene af Kiøb-mager-Gaden forbi Trefoldigheds Kirke til Glaræboderne. 3. Derfra langs midt igiennem Claræboderne og Myntergaden til Gottersgaden. 4. Derfra midt langs Rygstenene af Gottersgaden ned ad indtil Borberggaden vedtager. 5. Fremdeles langs Rygstenene midt igiennem Borger- og Fyrstens-Gader ligefrem til Vores Castel Friderikshavns Bulværk Fyhn kaldet. Derfra i Nør til den nye andlagte Øster-Port, og saa fremdeles langs ud med Volden forbi Rosenborgs Slot til Nørre-Port, hvor Skiættet først begyndtes, saa at alt hvis som saaledes inden og imellem fornævnte Begreb og Sogneskræl incorporeret findes, enten det allerede bygt er eller herefter bebyggt eller beboet vorder, intet deraf undtagen i nogen Maade (uden de nye Boders Bevaanere, samt de af Vores inden bemælte Circumferentz boende Søe-Officerer og Betiente, som nogen Charge eller Tieneste paa Vores Flaade, saa-velsom paa Holmen, Proviant-, Tøy- og Brygger-Huuse, samt i Vognstaldene her for Slottet virkeligen betiene og derfor aarlig Løn og Besolding nyder, hvilke efter Vores den 19. Deceinbr. Anno 1685 derom allernaadigst gjorde Anordning til Holmens Kirke og Sogn svarer og henhører) skal herefter følge og høre til bemælte Hellig Trefoldigheds Kirke og Sogn. Og saasom ei heller nogen ræt Sogneskiæl skal være giort imellem de Folk, som boer paa Stadens Fang uden Nørre- og Øster-Porter, saa skal Sogneskiættet der uden for regnes midt ad Vejen, som gaaer fra Nørre-Port over Pebling-Broen imellem Ravnsborg og Teilgaards-Vangen og lige til Hylte-Broen, hvor Stadens Grund og Frihed endes, og Utterslev Mark vedtager, saa at alle de, som boer paa Stadens Fang uden Portene Norden for dette Skræl indtil Strandbredden imellem Castellet og nye Wartou, skal og herefter høre til Trefoldigheds Sogn, og alle de, som boe paa Stadens Fang uden Portene Sønden for bemælte Skiæl indtil Strandbredden imellem Køkken-Korbs Revelin paa Stadens Fang indtil Valdbye Mark, skal fremdeles ligge til Vor

Frue Sogn. Hvorefter alle og enhver, som dette angaaer, sig allerunderdanigst haver at rætte og herefter søge den Kirke, som dennem herudi er befaleet, saa og den for deres rætte Sogne-Kirke holde og erkiaende med alt, hvis baade Ministerio og Kirken efter Loven kanel vedkomme. Thi byde Vi hermed og befale Os elskelige Præsident, Borgemester og Raad her i Staden, saa og alle andre, som denne Vores Forordning under Vores Cancellie-Segl tilskikket vorder, at de den paa behørig Stæder til alles Efterretning strax lader læse og forkynde. Givet paa Vort Slot Kiøbenhavn den 2. Marty Anno 1 686.

Under Vor Kongelig Haand og Zignet.

CHRISTIAN R. (L. S.)

Underdanigst læst paa Consistorio den 6. Marty 1686. Læst paa Kjøbenhavns Raadstue i meenige Borgerskabs Nærværelse Mandagen den 8. Marty 1686.

XX. Som nu Trinitatis Sogns Indrættelse og dets Sogneskiaels Erlangelse fra Begyndelsen af Kong Friderik den Tredies Befaling om Trinitatis Kirke-Sogn af Dato 14. Juny 1660 indtil ovenanførte Forordning om Sogneskiaellet af 2. Marty 1 686 havde staaet paa udi 25 Aar og 9 Maaneder, saa lod Kong Kristian den Femte til Guds Æres Forfræmmelse og til Rolighed imellem Geistligheden at stifte, sit Kongelige Reskript udgaae til Doctor HANS BAGGER, Biskop i Sjællands Stift, at han fornævnte Kjøbenhavns Præster skulle lade samle og for dem lade forkynde forskrevne Trinitatis Sogneskraels Forordning med Erindring, at de derefter sig skulle skikke og forholde, hvilket ogsaa af Biskop Bagger skeedte Onsdagen den 21. April Aar 1686.